

ROZŠÍŘENÁ

Dana Kovárová – Alena Kurtulíková

Príprava na **Testovanie 5**

**slovenský jazyk
a literatúra**
pre 5. ročník ZŠ



OrbisPictusIstropolitana
Bratislava

s. 2 – 3 Lietala si lastovienka, lietala...

1. Zistili, že pri dobytku je hmyz a vo vnútri si dokonca môžu postaviť hniezda.
2. B
3. A
4. vlastná tvorba žiaka
5. las/to/vič/ky prí/byt/kov hniez/da ú/lov/kom o/ťa/žie/va zvy/čaj/ne
6. A
7. v tret'om
8. C
9. pršať, vlhkosť
10. A
11. že ich usilovné zobáčiky zbavia aspoň časti hmyzu.
12. príbytkov, dobytku, hmyz, hmyzu, vychádzali, umylo
13. C
14. blízko, škaredo/nepekne, pod, vysoko, zle, odletí, odsťahovať sa, klesajúce
15. C
16. a) umylo, zopakovalo, vezmi si, daj, splnil
b) umyť, zopakovať, vziať si, dať, splniť

s. 4 – 5 Myš domáca a myš poľná

1. vlastná tvorba žiaka
2. *Začiatok:* A tak sa aj stalo./Myš domáca prišla...
Koniec: ... aby si zachránili holý život.
3. a) mäkké slabiky: ti, teľ, ju, di
tvrdé slabiky: hos, ka, la, chod, taj, ných, ko, kach, gaz, dov, ho, do
b) s, p, v, p, b, m, r, z, v, s, m
4. D
5. a) „Toto jedlo je všedné a bez chuti ako celý tvoj život. Tu na poli nie je ani zábava, ani vyberané jedlá. To keby si videla moju komôrku! Vieš čo, pozývam ťa na návštevu k nám do mesta, aby si to všetko ochutnala!“
„Ty máš hrozný život,“
„Ja sa radšej vrátim k svojmu skromnému stolu, kde sa môžem najesť a nikto ma tam nenaháňa. Nebudem jesť tvoje dobroty, doma na poli mi nehrozí žiadne nebezpečenstvo!“
b) priama reč
6. tvoje, mi
7. a) Ani sa nestihli poobzerat' a zahryznúť si dobrôt, keď sa im za päťami objavila naježená mačka.
b) poobzerat', zahryznúť, dobrôt, keď, päťami, naježená, mačka
c) dĺžeň: 2 mäčkčeň: 5 vokáň: 1 dve bodky: 1
8. Myš, ktorá žila v meste: napr. pyšná, falošná, neúprimná, pokrytecká, zábavychtivá, neslušná...
Myš, ktorá žila na poli: napr. skromná, dobrosrdečná, slušná...
9. Bohatstvo vždy neprináša pokoj a šťastie.
10. dlhú
11. C
12. Myš domáca ponúkla myši poľnej: figy, datle, slaninku, chrumkavý chlieb.
Myš poľná ponúkla myši domácej: oriešky, zrna, lesné plody.
13. tvrdé spoluhlásky: 2 mäkké spoluhlásky: 2 obojaké spoluhlásky: 5
14. A
15. pohrdavo
16. ilustrácia

s. 6 – 7 Zážitky z potuliek po Afrike

1. D
2. B
3. Arnold Petrovič, Afrika/Afrike/Afriky, Južná Amerika/Južnej Ameriky, Severná Amerika/Severnej Ameriky, Ázia/Ázii, India/Indii, Čína/Číne, Japonsko/Japonsku, Mišom/Miša/Mišo, Michal Malý
4. C
5. ryk
6. 1D, 2C, 3A, 4B
7. rýchlo, do, a, aj, opäť, len, pomaly
8. vy-plašili, vy-rútila sa, z-badali, s-pustila
9. Cestovateľ a novinár si vykajú.
10. 18
11. Záblesk fotoaparátu jednu z levíc vydesil.
12. A
13. D

s. 8 – 9 Štvrtým mušketerom bude baba

1. Tomášov brat
2. B
3. 2. veta: „Je to jasné! Chýba tomu soľ!“ hovorím Tomášovi a sypem do polievky lyžicu soli.
4. 1. Pripravili si všetky potraviny.
2. Dali potraviny variť do hrnca s vodou.
3. Ochutnali polievku.
4. Dochutili polievku.
5. Pripravili taniere.
5. tofu, kľíčky
6. soľ
7. C
8. tri – základná, prvej – radová
9. B
10. ch, dz
11. že, a
12. A
13. krátke samohlásky: u, e, i, a, o, y
dlhé samohlásky: á, é
dvojhásky: ie

s. 10 – 11 Stopy v snehu

1. napr. smutná, zatrpknutá, neveselá, skl'účená, zamyslená, zadumaná...
2. D
3. 158 – polícia
159 – mestská polícia
155 – lekárska služba
150 – hasiči
4. ľudoprázдне – bez ľudí
reflektor – osvetlenie
5. 7.
6. na večierkoch
v izbách
nad cestami
do predajní

- cez vikendy
7. tiché, malá, sklená, kovovom
8. C
9. tancovali ste
10. A
11. C

s. 12 – 13 SMS z hôr

1. B
C
2. a) 3.
b) Znenazdajky začal fúkať silný studený vietor, ktorý prihnal čierne mraky. Obloha sa v priebehu niekoľkých minút zatiahla. Spustil sa prudký hustý lejak.
3. Nikomu nepovedal o svojom výlete, nepoužil tiesňové volanie.
4. Hlavná postava: Samo
Vedľajšia postava: Ivan
5. silná, Kriváň, chodník,
zima, výkrik, šmykľavé,
cesty, rýchlo, hodina,
mobil, myslel, vyčnievajúci
6. Kriváň, Grúnik, Krivánsky žľab/Krivánskeho žľabu/Krivánskom žľabe
7. B
8. A
9. D
10. najnebezpečnejšou
11. upozornil
12. D

s. 14 – 15 Inzeráty v samoobsluže

1. a) šport 126
hobby 127
elektro 128
knihy – CD 129
b) napr. 126, 128
2. A
3. D
4. fo-to-a-pa-rát
5. 129
128
126
127
126
126
6. pôvodná
7. C
8. kvalitných fotoaparátov
neporušenému stavu
pamäťovou kartou
9. Balenie fotoaparátu obsahuje nabíjačku, optický kábel a inštalačné USB.
Ponúkame na predaj nepoškodený, používaný, skôr dievčenský snowboard bez viazania.
10. stodeväťdesiat, dvestopäťdesiat
11. C

s. 16 – 17 Šokujúci návrat domov

1. Žofkine záľuby
2. Informácie o zariadení domu
3. Príprava na dovolenku
4. Šokujúci príchod domov
2. napr. neopatrná, ľahkovážna, nezodpovedná...
3. C
4. mužský rod, množné číslo, akuzatív
5. B
6. B
7. základná číslovka: tri
radová číslovka: piateho
8. tablet – počítač s dotykovým displejom, bez samostatnej klávesnice alebo myši
zoom – objektív umožňujúci priblížiť/vzdialiť predmet pri jeho snímaní
notebook – prenosný počítač so zabudovanou klávesnicou
LED obrazovka – tenký a plochý displej z tekutých kryštálov podsvietený diódami
9. B
10. naprataný – napr. naplnený/natlačený
pripravený – napr. nachystaný/zbalený
11. Priprav si kufor na dovolenku! Pochváľme sa drahými vecami!
12. A
13. B

s. 18 – 19 Netopiere

1. sú cicavce, vedia lietať
2. V ukážke č. 2 sa hovorí, v akej výške loví netopier veľký.
V ukážke číslo 1 sa nachádzajú vybrané a im príbuzné slová v počte 4.
3. NIE
NIE
ÁNO
NIE
4. Ich krídla tvoria kožné blany, ktoré sú napäté medzi kosťami ich paží a prstov. (ukážka 2)
Majú tenké kožovité krídla obopínajúce dlhé kostené prsty. (ukážka 3)
5. jediné, päť, osem
- 6.

| Trieda | Živí sa | Najlepšie vyvinuté zmyslové orgány | Pohyb | Obydlie | Loví |
|--|--|---------------------------------------|---|---|---|
| vtáky hmyz ryby plazy cicavce obojživelníky | hmyzom cicavcami rastlinami ovocím rybami zeleninou | čuch chuť hmat zrak sluch | plávanie skákanie lietanie behanie plazenie | jaskyne povaly vodné nádrže dutiny stromov veže koruny stromov | ráno v noci cez deň počas celého dňa len v lete len v zime |

7. mužský rod
stredný rod
ženský rod
8. D
9. D

10. pred, vo, z, na
11. napr.
Medzi ktoré živočíchy patria netopiere?
Aké krídla majú netopiere?

s. 20 – 21 Mýty a legendy

1. napr. more, loď
2. B
3. a) Amsterdam
b) prísaha kapitána diablovi
4. C
5. prísaha – diabol
delfíny – hudobník
búrka – loď
súťaž – ceny
6. C
7. s, v, z, do, na, do, z, po, do, na, po
8. napr. morský, lodný, hudobný, denný
9. a) ú, á, é, ú, ý
b) á, é, ú, ú, ý
10. bezočivý, nevychovaný, opovážlivý
11. C
12. Dovolili, zahrať, privolala, hodili, doviezli
13. a), b) loď – ť; návrat – Ø; legenda – Ø; súťaž – š; vtedy – f; posádka – t; súdny – Ø;
na chrbtoch – p;
14. vlastné podstatné meno – pomenovanie štátu
15. A
16. dovolím, prídem, prisahám, hodím
17. sedemnástom/sedemnásty
18. N, G

s. 22 – 23 Pokazený počítač

1. B
2. B; B
3. NIE
NIE
NIE
ÁNO

ÁNO
NIE
NIE
4. D
5. tichým
6. ?
!
.
?
7. C
8. bohužiaľ
9. príčinám, prachom, počítačov, články
10. C
11. B

s. 24 – 25 Chránme si prírodu

1. napr. ochrana, znečisťovanie, príroda, životné prostredie...
2. A
3. B
4. smog – zmiešanina hmly a exhalátov
nekontaminované – neznečistené škodlivými látkami
recyklovateľný obal – materiál, ktorý sa dá znovu spracovať a použiť
chemikálie – látky získané chemickým procesom
5. C
6. D
7. prí/le/ži/tosť
od/ha/dzo/vať
do/mác/nosť
8. a), b) odpadky, živočíchy, krmidlá, potraviny, prhava, zápachy
9. B
10. zákaz kladenia ohňa, zákaz vjazdu autom
11. spodobovanie
12. potkanov – m. r., G pl.
(na) Zemi – ž. r., L sg.
škodcom – m. r., D pl. (príp. m. r., I sg.)
trávu – ž. r., A sg.
13. občianske združenie Nádych

s. 26 – 27 Ženský zákon

1. B
2. C
3. C
4. Hlavatá, Konárik, Kráľovičová, Piroštek, Polková, Poľná, Rovný
5. desiateho
6. vlastná tvorba žiaka
7. a) C
b) v genitíve
8. na troch
9. V hlavnej úlohe sa predstaví slovenská herečka zo Záhoria, pani Mária Kráľová.
V role ženy uhliara Jana bude účinkovať Andrea Hlavatá.
Cena vstupného v deň predstavenia je nižšia ako v predpredaji.
Vstupenky je možné si kúpiť len v Mestskom kultúrnom centre.
Lístky sú v predaji do 1. apríla.
10. D
11. A
12. C

s. 28 – 29 Ťava

1. som smädná ako ťava, sa cítila jak v púšti
2. bola smädná
3. B
4. malý, kus
5. A
6. D
7. ťava, voda
8. vlastná tvorba žiaka
9. C
10. B

11. Nehnevajte sa, prosím si trochu vody, som smädná ako ťava.
12. napr. šťastie, spokojnosť...
13. m. r., L sg.
14. škriepiť sa, ukláňať, vozovať, odchádzať

s. 30 – 31 Zo života génia

1. Albert Einstein sa narodil v roku 1897.
Prvý kompas dostal od otca, keď mal 18 rokov.
Do školy začal chodiť v piatich rokoch.
Nobelovu cenu získal za objavy v matematike.
Do Ameriky odišiel po druhej svetovej vojne.
2. vlastná tvorba žiaka
3. názvy miest: Mníchov/Mníchove, Arau
názvy štátov: Nemecko/Nemecko, Taliansko/Taliansku, Švajčiarsko/Švajčiarsku
4. údaje do časovej osi vyplňovať v smere zdola nahor:
1879 – narodenie
1884 – hra na husliach
1886 – základná škola
1896 – vysoká škola vo Švajčiarsku
1921 – Nobelova cena
1930
5. krásavec – parádnik/fešák
zovňajšok – vzhľad, výzor, zjav, podoba
nadanie – talent, vlohy
nastúpil – začal chodiť
6. A
7. D
8. C
9. skončiť, vtĺcť

s. 32 – 33 Nie je kivi ako kivi

1. **Ondrej:**
symbol Nového Zélandu
hľadanie potravy čuchom
chránený druh
mačky, psy, lovcia ako nepriatelia
Lukáš:
zlepšuje činnosť srdca, svalov
chlpatá šupka sfarbená do hneda
teplejšie podnebie
alergické prejavy
2. sladkokyslú
červíkmi, larvami, hmyzom, pavúkmi, bobuľami, semenami
pre výrub lesov; ľudia ho lovia pre chutné mäso
3. a) 4
b) Guľaté telo vtáka kivi pokrýva perie.
4. 1, 1, 1, 2, 74, 85
5. n, r, m
6. NIE
ÁNO
NIE
ÁNO
7. dôsledku, pôvod, môže, spôsobovať
8. názov, Nový Zéland, malé, hnedé, chlpaté

9. C
10. Rozmnožuje sa vajíčkami. Samička znesie raz do roka jedno a výnimočne dve vajcia. Samček zohrieva vajíčko sedemdesiatštyri až osemdesiatpäť dní.
11. B
12. A
13. B

s. 34 – 35 Predstavujeme spolužiakov

1. **Iveta:** áno/časopisy – basketbal – moderuje/recituje – sledovanie basketbalu v TV
Samuel: áno/časopisy, knihy o rastlinách a záhradách – nešportuje – pestovaniu kvetov/práca v záhrade – práca v záhrade
Viktória: áno/knihy – krasokorčuľovanie – krasokorčuľovaniu/kino/čítanie/móda – krasokorčuľovanie

| Meno | Rád/rada číta | Obľúbený šport | Venuje sa | Najobľúbenejšia činnosť |
|----------|--|-------------------|-------------------------------------|----------------------------|
| Iveta | časopisy | basketbal | moderovaniu/recitovaniu | sledovanie basketbalu v TV |
| Samuel | časopisy, knihy o rastlinách a záhradách | nešportuje | pestovaniu kvetov/práci v záhrade | práca v záhrade |
| Viktória | knihy | krasokorčuľovanie | krasokorčuľovaniu/čítaniu/móde/kino | krasokorčuľovanie |

2. Viktória a Samuel
Iveta
Samuel
3. napr.
Iveta – moderátorka, hlásateľka...
Viktória – trénerka krasokorčuľovania, profesionálna krasokorčuľarka...
Samuel – záhradník, záhradný architekt...
4. mňa, mne, mi, Mne, moja, mojom
5. C
6. B
7. B, A
8. D
9. Veľká prestávka
10. C
11. tvrdé, hrdý, srdce
12. B

s. 36 – 37 Sadíme paradajky

1. 4, 3, 2, 1, 5
2. A
3. vyhlíbime, zahrnieme, prhľava, zatlčieme
4. B
5. A
6. a), b) obsahujú – p; množstvo – š; vzpriamene – f, s; záhradky – t; polievka – u;
7. rajčiak, priesady, sadenie
8. vzpriamene (po očíslovaní odsekov je to odsek č. 4)
9. ÁNO
NIE
ÁNO
ÁNO

10. C
11. D
12. vysádzali, nasypú, budete zbierať
13. kelímok, konvica, bedňa, kýbel, sáčok, kochlík

s. 38 – 39 Čo je v našej slnečnej sústave?

1. Jupiter, Mars, Merkúr, Neptún, Saturn, Urán, Venuša, Zem
2. 1.
3. a) Venuša je planéta, ktorá je k nám najbližšie.
b) Merkúr
c) Venuša
d) Mars
4. Venuša je od Slnka ďalej ako Merkúr, ale jej povrch je teplejší.
5. blíz-ko, ob-rov-ská, po-zem-ských, naj-krat-ších
6. B
7. blízko
slabú
hustú
všetko
teplejší
najkratší
horúce
väčšej
8. C
9. Merkúr – 3, Venuša – 1, Mars – 2
10. osemdesiatosem
11. Merkúr a Venuša sú najbližšie k Marsu.
Slnko obehne okolo Merkúra už za 88 pozemských dní.
12. C
13. od
14. Mars, kameňmi, prachom

s. 40 – 41 Básne o jari

1. Miliónfarebná jar
Pred jarou
Vtáacie husličky
2. kričky, husličky, ušká
3. pieseň je ako poduška
4. D
5. dopil, z túb, územčistá, ospalo, konvalinka
6. D
7. modrožltofialové
8. 8
9. 3
10. D
11. a) r, l
b) č, k
12. D
13. D
14. napr. zaleje, odleje, vleje...
15. cukrú-cukrú

s. 42 – 43 Povest' o jeleňovi, ktorý zachránil vznešených pánov

1. Ozlomkrky sa rútili čiernym lesom.
2. C
3. B
4. splasiť, polámať, obetovať
5. Beatrica Čulmanová
6. aby
7. B
8. A
9. C
10. a) „Beda nám! Čo s nami bude?! Pomóc!“
„Ďakujeme ti, dobrý jeleň, za to, že si nás zachránil,“...
b) priama reč
11. napr. Z vďaky, že sa za nich jeleň obetoval a zachránil ich pred istou smrťou.
12. a), b) to, ich, **im**
13. B, s, s, r, v, m
14. domov, hradní, jeleň, kočiš, kozlík, odrazu, parohy, tma
15. napr. Čo ich čakalo na druhý deň?
16. B

s. 44 – 45 Rozprávka o rozprávkovej knižke

1. B
2. B
3. „Počuj, Čučoriedka! Čo zvieratka? A čo celý les? A čo knižka, rozprávka? Vráť sa ešte dnes!“
„Počuj, Čučoriedka...“
„Tu to je,“...
„Dúfam, že už od rozprávok neutečieš, Čučoriedka!“
4. D
5. chichichi
6. na monitore
7. Matúš Horák, škriatok Rarášok
zajačík Ňufáčik, srnka Trnka, diviačík Rypáčik, mamička
8. D
9. D
10. B
11. vyliečili ste
12. Bola to jeho prezývka – najradšej mal mamkine čučoriedkové koláče.
13. A
14. C

s. 46 – 47 Pošta

1. C
2. C
3. D
4. C
5. B
6. pri, že, do, a
7. D
8. C (internetové odkazy sa nepíšu s diakritikou)

- 9. 1. osoba
3. osoba
2. osoba
- 10. A
- 11. C
- 12. D
- 13. D

s. 48 Ľudové múdrosti

- 1. C
- 2. radu
hľadá
chodí
Margita
- 3. *Vrana k vrane...* – 2. príslovia a porekadlá
Studený marec, mokrý... – 3. pranostiky
Hoc má dlhú... – 1. hádanky
- 4. C
- 5. B
- 6. napr. Chod' najprv do domu!/Chod'te najprv do domu!/Najprv chod' do domu!/Najprv chod'te do domu!
- 7. D. kľúč
A. koza
C. slimák
B. oči
- 8. Vianoce
- 9. prítomný a minulý
- 10. 4